

Meiden doen alles voor hun machtige Mevrouw

Voorstelling: De meiden van Jean Genet door Het Nationale Toneel.
Regie: Franz Marijnen. Gezien: 19/2 Kniertje, Dr. Lelykade 160, Scheveningen-haven. Aldaar t/m 19/3. Inl. (0900) 3456789 of www.nationaletoneel.nl.

Door WILFRED TAKKEN

„Heimelijk”, moest het toneelstuk *De meiden* gespeeld worden, vond de schrijver Jean Genet. En: „De actrices wordt verzocht om, zoals de Grieken zeggen, niet wijdbeens op tafel te gaan liggen”. In de sterke opvoering van Het Nationale Toneel, geregisseerd door Franz Marijnen, worden die aanwijzingen genegeerd. De onderliggende seksuele broci van *De meiden* (*Les bonnes*, 1947) is bij Marijnen nadrukkelijk bovenop komen te liggen.

De meiden is gebaseerd op een ophefmakende moordzaak uit 1933, waarin twee dienstmeisjes, gezusters, terecht stonden omdat zij op bacchantische wijze hun mevrouw en haar dochter hadden vermoord. Wat de zaak vooral zo intri-

gerend maakte, was de gesloten, symbiotische relatie van de twee zusters, die Freudianen in die tijd seksueel incestueus duidden.

Dat nam Genet als uitgangspunt. In afwezigheid van Mevrouw voeren zijn meiden een ritueel rollenspel op, waarin zij door Mevrouw worden vernederd, totdat ze de rollen omdraaien en mevrouw vermoorden. Net als in de echte zaak wordt het motief nooit helemaal opgehelderd. Duidelijk is dat de meiden en Mevrouw een verstikkende relatie onderhouden. Haatliefde is zwak uitgedrukt. Mevrouw vernedert en vertroetelt de meiden, en de meiden doen alles voor haar. Ze zouden niets liever willen dan zelf mevrouw worden. Mevrouw is even onderworpen is aan de onderworpenen, als zij aan haar.

Marijnens eerste ingreep is het veel groter maken van de rol van Mevrouw (een ijzeren rol van Marie-Louise Stehns). De meiden (in-dringend gespeeld door Bien de Moor en Hieke Wisse) spelen in een witte boksring of seksclub-arena

die wordt omsloten door metalen helken. Mevrouw kijkt streng toe vanaf de zijlijn. De toeschouwers zijn te gast in Mevrouws privétheater, waar haar meiden voor ons zullen optreden. Wij kijken mee door de ogen van Mevrouw. Dat is een interessante invalshoek, die onderstreept hoe *De Meiden* gaat over de riten van het 'heilige theater'.

Het sadomasochistische van het rollenspel heeft Marijnen een expliciete seksuele uitwerking gegeven. De zusjes liggen op elkaar en bevredigen zichzelf. Mevrouw ontbloot de meiden, en plaatst ze in vernederende SM-posities. Zij drukt haar oppermacht uit door vrijelijk in het kruis van een der meiden te tasten.

De meiden zijn volledig aan de grillen van de meesters overgeleverd. Zij worden voor ons gerief ontbloot en vernederend, wat de positie van de toeschouwer nogal ongemakkelijk maakt.

Marijnen en zijn prachtige spelers maken zo aangrijpend duidelijk hoe de intimiteit van haatliefde eruit ziet.

NR 2-12